

2021/2. Dönem Yeminli Mali Müşavirlik Sınavı

Yönetim Muhasebesi

17 Ağustos 2021 Salı – 18.00 - 20.00 (2 Saat)

Uyarı : Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerekiğinde sınav görevlilerine başvurunuz. (Bu soru kağıdı 2 (iki) sayfadan oluşmaktadır)

SORULAR

SORU 1: Aşağıdaki kavramları tanımlayınız. (20 Puan)

- a) Fırsat maliyeti (5 Puan)
- b) Esnek bütçe (5 Puan)
- c) Faaliyet tabanlı maliyet yöntemi (5 Puan)
- d) Genel üretim gideri bütçe sapması (5 Puan)

SORU 2: Bulut Şirketi 4 farklı bornoz ürünü ve tek tip plaj havlusunu imal edip satmaktadır.

Şirket, mamullerinin büyük bir kısmını iç piyasalara satmakta, diğer bir kısmını da ihrac etmektedir. Şirket size, mamulleri için 2021 yılında optimal bir imalat ve satış kompozisyonunun ne olacağını sormuş bulunuyor.

Şirketin satış departmanı aşağıdaki bilgiyi temin etmiştir:

Ürün	2021 yılı için tahmini talep (birim)	Tespit edilmiş birim satış fiyatı (TL)
Erkek Bornoz	50.000	52.-
Kadın Bornoz	42.000	45.-
Kadın+Erkek Bornoz (çeyiz takımı)	35.000	93.-
Çocuk Bornoz	40.000	40.-
Plaj Havlusu	325.000	30.-

Şirketin muhasebe kayıtlarından aşağıdaki bilgileri derlediniz:

- a) Birim başına imalat standartları:

Ürün	Direkt Hammadde (TL)	Direkt İşçilik (TL)
Erkek Bornoz	14.-	8.-
Kadın Bornoz	12.-	5.-
Kadın+Erkek Bornoz (çeyiz takımı)	30.-	14.-
Çocuk Bornoz	10.-	10.-
Plaj Havlusu	6.-	4.-

- b) 2021 yılında, saat başına 20 TL olan ücret haddinin değişmeyeceği beklenmektedir. Tek vardiya üzerinden şirketin yıllık normal kapasitesi 130.000 işçilik saatidir. Mevcut makine ve teçhizat mamullerin hepsini üretebilmektedir.
- c) 2021 yılında sabit Genel Üretim Gideri (GÜG) 10.000.000.- TL olacaktır. Değişken GÜG, işçilik maliyetlerinin % 50'si kadar olacaktır.
- d) Şirket, 2020 yılı sonunda ihmali edilebilecek kadar küçük bir mamul stokuna sahiptir.

Istenen:

- 1) Her mamülün birim başına kâra yaptığı katkıyı gösteren bir tablo hazırlayınız. **(10 Puan)**
- 2) Her mamülün her biriminin mamülün işçilik maliyeti lirası başına kâra yaptığı katkıyı gösteren bir tablo hazırlayınız. **(10 Puan)**
- 3) 2021 yılında satılacağı (talep edileceği) tahmin edilen mamulleri üretmek için gerekli toplam işçilik saatlerini gösteren bir tablo hazırlayınız. Şirketin üretim kapasitesine ulaşabilmek için, kârını daha artturacak durumda hangi mamullerden ne miktarlarda daha çok (az) üretmesini tavsiye ettiğinizi öncelik sırasına göre bir üretim miktarı tablosu üzerinde gösteriniz. **(20 Puan)**
- 4) Üçüncü soruya verdığınız cevabı dikkate almayarak, 2021 yılında satılacağı tahmin edilen mamul birimlerinin şirketin normal kapasitesinden 12.000 işçilik saatı kadar fazla bir kapasiteyi gerektireceğini varsayıyınız. Bu kapasite yetersizliğini karşılama yolları hakkında önerileriniz neler olabilir? Bu yolları değerlendirme göz önünde tutulması gereken bütün faktörleri dikkate almaya çalışınız. **(5 Puan)**

SORU 3- Kavaklı su şirketi içecek su üretmektedir. İşletme merkezkaç yönetim anlayışı içinde faaliyetlerini üç sorumluluk merkezinde yürütmektedir. Bu merkezler Memba (su kaynağı), Nakliye ve Su dolum-şişeleme merkezleridir. Aylık 20.900 m³ kapasitesi olan su kaynağından içme suyu çıkarılmaktadır. İşletme tam kapasitede çalışmaktadır. Buradan çıkarılan su, ton kapasiteli olan su tanklarına alınarak nakliyesi yapılmaktadır. Su tankları ile nakliye bölümünden gelen su, dolum-şişeleme merkezinde 20 litre, 5 litre, 1,5 litre olarak şişelenerek bayilere satılmaktadır. Her merkezin maliyet verileri ve piyasa satış fiyatları aşağıda verildiği gibidir:

Memba

Değişken giderler	21,75 TL/ m ³
Sabit giderler	40.- TL/ m ³
Piyasa satış Fiyatı	100.- TL/ m ³

Nakliye

Değişken giderler	20.-TL/ ton
Sabit giderler	40.- TL/ ton
Piyasa satış Fiyatı	100.- TL/ ton

Şişeleme- Dağıtım

Değişken giderler	0,40 TL/ litre
Sabit giderler	0,10 TL/ litre
Piyasa satış Fiyatları	
20 litrelilik damacana	15.- TL/ birim
5 litrelilik damacana	5.- TL/ birim
1,5 litrelilik şişe	3.- TL / birim

1 m³ = 0,96 ton, 1 ton = 1.000 litredir. Dönem içinde 633.200 adet 20 litrelilik damacana, 1.000.000 adet 5 litrelilik damacana, 1.600.000 adet 1,5 litrelilik su satılmıştır.

Istenen:

- 1) İşletmenin satış kârı/zararı nedir? **(10 Puan)**
- 2) Aşağıdaki transfer fiyatı yöntemlerine göre merkezlerin satış kârı/zararı nedir, hesaplayınız.
 - a) Değişken giderlerin % 300'ü **(15 Puan)**
 - b) Pazar değeri **(10 Puan)**

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1 - Fırsat maliyeti: Belirli bir alternatifin seçilmesiyle seçilmemiş en iyi alternatifin vaz
geçilen net getirisi tercih edilen seçenekin maliyetidir. **(05 P)**

Esnek Bütçe: Farklı kapasite kullanım düzeylerine göre ayarlanabilen bütçe türüdür. **(05 P)**

Faaliyet tabanlı maliyet yöntemi: Farklı çeşit ve sayıda üretim yapan işletmelerin, genel üretim giderlerini, ürünlerin üretim faaliyetlerini tüketmelerine göre faaliyet etkenlerini dikkate alarak daha sağlıklı genel üretim gideri paylarını hesaplamak için kullanılan yöntemdir. **(05 P)**

Genel üretim gideri bütçe sapması: Fiili genel üretim gideri ile fiili kapasite için bütçeye göre tespit edilen genel üretim gideri arasındaki sapmadır. **(05 P)**

1) Her mamülün birim başına kâra yaptığı katkıyı gösteren tablo (10 P)

ürün	D.Hammadde	D.İşçilik	GÜG deg.	\sum Deg. Maliyet	Satış Fiyatı	Birim Katkı
Erkek Bornoz	14.-	8.-	4.-	26.-	52.-	26.-
Kadın Bornoz	12.-	5.-	2,5	19,50	45.-	25,50
Çeyiz Takımı	30.-	14.-	7.-	51.-	93.-	42.-
Çocuk Bornoz	10.-	10.-	5.-	25.-	40.-	15.-
Plaj Havlusu	6.-	4.-	2.-	12.-	30.-	18.-

2) Her mamülün her biriminin mamülün işçilik maliyeti lirası başına kâra yaptığı katkıyı gösteren tablo (10 P)

Ürün	Birim başına kâra katkı (1)	Birim başına işçilik (2)	İşçilik Başına kâra katkı(3)=(1)/(2)	İşçilik saati başına katkı (20 TL/saat X(3))	Zaman katkıya göre üretim öncelik sırası
Erkek Bornoz	26.-	8.-	3,25	65.-	3.
Kadın Bornoz	25,50	5.-	5,10	102.-	1.
Çeyiz Takımı	42.-	14.-	3.-	60.-	4.
Çocuk Bornoz	15.-	10.-	1,50	30.-	5.
Plaj Havlusu	18.-	4.-	4,50	90.-	2.

3) 2021 yılında satılacağı (talep edileceği) tahmin edilen mamulleri üretmek için gerekli toplam işçilik saatlerini gösteren tablo, şirketin 130.000 işçilik saatlik üretim kapasitesini karşılayacak, kârını daha artıracak durumda hangi mamullerden ne miktarlarda daha çok (az) üretmesi gereken ve zaman kısıtı olması nedeniyle zaman başına katkısı yüksek olan üründen başlayarak; Şirketin mevcut toplam kapasitesi 130.000 direkt işçilik saatini oluşturacak üretim programı: (20 P)

Ürün	(1) Birim başına d.işçilik saati	(2) Birim katkı	(3)Zaman Başına katkı (3)=(2)/ (1)	Üretim Öncelik sırası
Erkek Bornoz	0,40 saat/B *	26.- TL/B	65.-	3
Kadın Bornoz	0,25	25,50	102.-	1
Çeyiz Takımı	0,70	42.-	60.-	4
Çocuk Bornoz	0,50	15.-	30.-	5
Plaj Havlusu	0,20	18.-	90.-	2

* İşçilik maliyeti bir saat için 20 TL ise, 8 TL birim işçilik maliyeti 0,40 saat/birim içindir.

Ürün	Tahmini talep miktarı	Birim başına d.işçilik saati	Talebi karşılamak için gereken süre
Erkek Bornoz	50.000 B.	0,40saat/B	20.000 saat
Kadın Bornoz	42.000 B.	0,25	10.500 saat
Çeyiz Takımı	35.000 B.	0,70	24.500 saat
Çocuk Bornoz	40.000 B.	0,50	20.000 saat
Plaj Havlusu	325.000 B.	0,20	65.000 saat
Toplam			140.000 saat
Mevcut kapasite			130.000 saat
Karşılanamayacak Kapasite			10.000 saat

Bu durumda zaman başına en düşük katkıyı veren çocuk bornozundan 10.000 saatlik yanı 20.000 birim üretilemez. (10.000 saat / 0,50 saat/B = 20.000 Birim)

4) 12.000 işçilik saati kadar fazla bir kapasiteyi karşılama yolları hakkında öneriler:

- Fazla mesai yapılabilir, ama bu durumda hafta içi fazla mesai zammı nedeniyle değişken genel üretim giderinin doğrudan işçilik maliyeti ile orantılı değişmesi varsayımlı ile maliyet artışı yaşanacaktır.
- Fason üretim yaptırılabilir. Burada kalitenin değişmemesi ve fason maliyetinin 30.- TL.ının altında kalması gereklidir.
- Yeni makine ve teçhizat alımı ile kapasite artırımına gidilebilir. Gelecek dönemlerde talep artışı sağlanabilecek ise, bu artışı da karşılayabilecek bir yeni kapasite oluşturulabilir.

Cevap 3 – 1) Kavaklı Şirketi Satış Kâr/Zararı (10 P)

SATIŞLAR	19.298.000.-
20 lt.lik 633.200 birim x 15 TL/B= 9.498.000 .-TL	
5 lt.lik 1.000.000 birim x 5.- TL/B= 5.000.000.-	
1,5 lt.lik 1.600.000 birim x 3.- TL/B= <u>4.800.000.-</u>	
(-) SMM	12.526.415.-
<u>Membə</u>	
Değişken Giderler 21,75 TL/m ³ x 20.900 m ³ = 454.575.- TL	
Sabit Giderler 40.- TL/m ³ x 20.900 m ³ = <u>836.000.-</u>	
	1.290.575.-
<u>Nakliye</u>	
Değişken Giderler 20.-TL/ton x 20.064 ton* = 401.280.- TL	
Sabit Giderler 40.- TL/ton x 20.064 ton = <u>802.560.-</u>	
	1.203.840.-
<u>Şişeleme-Dağıtım</u>	
Değişken Giderler 0,40 TL/lt. x 20.064.000 lt. = 8.025.600.- TL	
Sabit Giderler 0,10 TL/lt. x 20.064.000 lt. = <u>2.006.400.-</u>	
	10.032.000.-
Satış Kârı	6.771.585.-
2) a) Değişken giderlerin % 300'ü (15 P) b) Pazar Değeri Yöntemi (10 P)	
<u>Membə</u>	<u>Membə</u>
Satışlar 1.363.725**	Satışlar 2.090.000.-***
(-) SMM deg. <u>454.575.-</u>	(-) SMM <u>1.290.575.-</u>
Katkı 909.150.-	Satış Kârı <u>799.425.-</u>
(-) Sabit gider <u>836.000.-</u>	
Satış Kârı 73.150.-	
<u>Nakliye</u>	<u>Nakliye</u>
Satışlar 5.295.015.-	Satışlar 2.006.400.-
(-) SMM deg. <u>1.765.005.-</u>	(-) SMM <u>3.293.840.-</u>
Değişken gid. 401.280.-	Değişken 401.280.-
Transfer Maliyeti <u>1.363.725</u>	Transfer 2.090.000.-
Katkı 3.530.010.-	Sabit <u>802.560.-</u>
(-) Sabit Gider <u>802.560.-</u>	
Satış Kârı 2.727.450.-	Satış Zararı (1.287.440.-)
<u>Şişeleme-Dağıtım</u>	<u>Şişeleme-Dağıtım</u>
Satışlar 19.298.000.-	Satışlar 19.298.000.-
(-) SMM deg <u>13.320.615.-</u>	(-) SMM <u>12.038.400.-</u>
Değişken gid. 8.025.600.-	Değişken gid. 8.025.600.-
Transfer maliyeti <u>5.295.015.-</u>	Transfer mal. 2.006.400.-
Katkı 5.977.385.-	Sabit giderler 2.006.400.-
(-) Sabit Gider <u>2.006.400.-</u>	
Satış Kârı 3.970.985.-	Satış Kârı 7.259.600.-
Genel Toplam 6.771.585.-	Genel Toplam 6.771.585.-

* $20.900 \text{ m}^3 \times 0,96 = 20.064 \text{ ton}$

** $454.575 \times \% 300 = 1.363.725$

*** $20.900 \text{ m}^3 \times 100 \text{ TL/m}^3 = 2.090.000 \text{ TL}$